

УДК 630*61

DOI: 10.37128/2707-5826-2026-3-10

**ХАРАКТЕРИСТИКА СТАНУ
ТА СТРУКТУРИ ЛІСОВОГО
ФОНДУ СЛКП «ФЛОРА»
ХМЕЛЬНИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ**

І.С. НЕЙКО, доктор с-г. наук
старший науковий співробітник,
Державне підприємство «Вінницька
лісова науково-дослідна станція»

У статті проведено аналіз структури лісового фонду Спеціалізованого лісогосподарського комунального підприємства «Флора». Лісовий фонд підприємства зосереджений у центральній частині Хмельницької області у межах Хмельницького району. У роботі досліджено особливості розподілу лісового фонду за категоріями земель, породною та віковою структурою лісових насаджень. Також проведено аналіз продуктивності та стану деревостанів за бонітетом та повнотою. За результатами проведених досліджень встановлено, що у межах лісового фонду площа лісів природоохоронного, наукового історико-культурного значення становить 59,9 га. Площа рекреаційно-оздоровчих лісів становить 707,5 га, захисних лісів – 3687,8 га, а експлуатаційних лісів – 2724,6 га. Лісовий фонд також частково входить до компонентів Смарагдової мережі: «Барський» (Barskyi UA0000228) (кв. 85 (вид. 1-8), кв. 82, кв. 87) та «Верхнє Побужжя» (кв. 114 (Verkhnie Pobozhzhia UA0000169 вид. 1-5, 9-16)). У межах зазначених об'єктів Смарагдової мережі встановлено близько 15-ти різноманітних типів середовищ існування. Загалом встановлено, що лісовий фонд підприємства використовується досить ефективно. На це вказує низька частка нелісових земель, а також не вкритих лісовою рослинністю земель. Виявлені позитивні тенденції щодо: зростання частки господарсько-цінних деревних порід, зокрема, дуба звичайного та сосни звичайної; підвищення продуктивності деревостанів; зниження низькоповнотних та розладнаних деревостанів. Відмічаються також позитивні тенденції щодо зростання площ та запасів стиглих деревостанів. Насадження відрізняються добрим станом. Значного пошкодження чи ураження деревостанів біотичними та абіотичними чинниками не виявлено. Незначні площі насаджень (6,9 га) були характерними для ялини європейської та сосни звичайної. Деревостани за переважанням листяних перебувають у доброму стані та характеризуються високими показниками продуктивності.

Ключові слова: лісові насадження, стан, продуктивність, категорії лісів, ефективність ведення лісового господарства.

Табл. 3, Рис. 2, Літ. 12.

Постановка проблеми. Лісові насадження відіграють ключову роль у підтриманні екологічної рівноваги лісоаграрних ландшафтів та є основним джерелом отримання деревної та недеревної продукції. У контексті використання лісових ресурсів та забезпечення високого рівня їх екологічних функцій важливим аспектом є стан та особливості динаміки лісового фонду. Основним показниками лісового фонду підприємства є: розподіл за категоріями земель, розподіл за категоріями лісів а також стан та продуктивність деревостанів. Неефективне господарювання призводить до значних втрат як матеріальних так і нематеріальних ресурсів лісу.

CHARACTERISTICS OF THE STATE AND STRUCTURE OF THE FOREST FUND OF THE SLKP "FLORA" IN KHMELNYTSK REGION © 2026 by Neyko I.S. is licensed under CC BY 4.0

Погіршення стану лісів може спостерігатися не лише у результаті незадовільного ведення лісового господарства але й може бути спричинене негативними змінами навколишнього середовища, зокрема глобальними кліматичними змінами.

Тому, сьогодні надзвичайно важливо проводити комплексний аналіз стану та динаміки лісового фонду з метою запровадження ефективних лісогосподарських заходів для покращення стану та підвищення продуктивності лісових насаджень.

Аналіз досліджень та публікацій. Структура лісового фонду характеризується рядом показників, серед яких: загальна площа лісового фонду; розподіл лісового фонду за категоріями земель та категоріями лісів; розподіл лісових насаджень за породною, віковою структурою та станом; розподіл вкритих лісом земель за повнотами та бонітетами [4, 3, 6, 8]. Особлива увага також приділяється особливостям економічним показникам лісогосподарської та лісозаготівельної діяльності [12]. Також, важливими характеристиками є річний обсяг заготовленої деревини; частка ліквідної деревини та обсягів заготовленої ділової деревини, стан лісових насаджень [1, 2, 5, 9-11]. Оцінкою ефективності ведення лісового господарства є оцінювання тенденції щодо зміни стану та структури лісового фонду. У цьому контексті позитивними характеристиками є зростання частки лісових земель та вкритих лісовою рослинністю земель; зростання частки господарсько-цінних деревних порід; зростання частки деревостанів із високою повнотою та бонітетами [4, 3, 6, 8]. Також позитивними тенденціями є наявність та зростання частки лісових генетико-селекційних об'єктів [7]. Детального аналізу стану та динаміки лісового фонду СЛКП «Флора» не проводилося, що обумовлює актуальність проведених досліджень.

Метою дослідження було оцінити стан та структуру лісового фонду Спеціалізованого лісогосподарського комунального підприємства «Флора» для підвищення ефективності використання лісових ресурсів та підтримання екологічних функцій лісів у межах господарства.

Матеріал та методика. СЛКП «Флора» – Спеціалізоване лісогосподарське комунальне підприємство локалізоване у центрі Хмельницької області. Сьогодні підприємство лісогосподарське підприємство знаходиться у межах Хмельницького району. Підприємство створене за поданням Хмельницької районної ради до Хмельницької обласної ради. Відповідно до Рішення 14-ї сесії від 28.12.2000 (№19) було надано у постійне землекористування ділянки лісового фонду аграрних підприємств до Спеціалізованого лісогосподарського комунального підприємства «Флора». У межах аграрних підприємств перша базове лісовпорядкування було проведене у 1991-му році. Зокрема, лісовпорядкування було проведене у Деражнянському (сьогодні Хмельницькому) районі. У подальшому, роботи із лісовпорядкування були проведенні у 2002-му та 2012-му роках. У межах лісового фонду СЛКП «Флора» останнє базове лісовпорядкування було здійснене у 2023-му році відповідно до норм діючого законодавства. Лісовпорядні роботи були виконані згідно до основним вимог, які зазначені у лісовпорядній інструкції 1986-го року.

Відповідно до «Комплексного лісогосподарського районування України та Молдавії», територія лісового фонду підприємства локалізована у межах Західно-Українського лісогосподарського округу Лісостепу. Для території характерний помірно-континентальний клімат, якому властиві достатньо м'яка зима та порівняно вологе і тепле літо. Певний вплив на особливості росту та розвитку деревних видів становлять пізні весняні, а також ранні осінні заморозки. Значний вплив також мають такі чинники як сніголам та льодолам, які періодично проявляються у межах регіону. Загалом погодно-кліматичні умови є досить сприятливими для успішного росту та вирощування основних лісотвірних порід та багатьох інтродукованих видів.

Для території підприємства є характерним горбистий рельєф – хвилясте плато із коливанням висот над рівнем моря 250-300 м. Найбільш поширеними типами ґрунтів є сірі лісові із різним ступенем опідзолення, зокрема сірі, темно-сірі та світло-сірі. Ці типи ґрунтів сформувалися на лесах та лесовидних суглинках під впливом лісової рослинності. У межах території спостерігається розвиток ерозійних процесів, зокрема водної ерозії, о обумовлено особливостями рельєфу. У межах підприємства базове лісовпорядкування було проведене за методом класів віку. Необхідно зазначити, що метод передбачає формування окремих господарських частин, секцій а також господарств. Окремі елементи виділяють за рахунок об'єднання однорідних деревостанів за такими показниками як: вік насаджень та особливості проведення рубок. Основною елементарною одиницею лісовпорядкування є виділ. З іншої сторони у якості первинної одиницею розрахунковою є господарська секція. Слід зазначити, що при проведенні лісовпорядкування проводиться розрахунок за результатами сумування запасів та площ насаджень у розрізі господарських секцій та класів віку. Під час проведення базового лісовпорядкування основними нормативно-правовими актами є: Лісовий Кодекс України, Закон України «Про природно-заповідний фонд», Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища» та інші законодавчі та нормативно-правові акти України.

Аналіз лісового фонду проведено за результатами порівняння проведених двох базових лісовпорядкувань, які були проведені у 2014-му та 2023-му роках. Оцінено такі характеристики лісового фонду як: загальна площа, особливості розподілу за категоріями лісів та категоріями земель Основна увага привернута до таких характеристик лісового фонду як: площі та частки лісових земель (у тому числі вкритих та не вкритих лісовою рослинністю) і не лісових земель. Проведено аналіз динаміки площ незімкнутих лісових культур, згарищ та загиблих насаджень, зрубів галявин та пустищ. На основі даних минулого та поточного базового лісовпорядкування здійснено порівняння загальних річних та середніх обсягів заготовленої деревини. Стан лісових насаджень оцінено за Санітарними правилами в лісах України [10].

Результати досліджень та їх обговорення. Станом на 2026-й рік загальна площа лісового фонду спеціалізованого лісгосподарського підприємства «ФЛОРА» становить 7241 га. Загальна кількість кварталів – 117, середня площа кварталу середня становить 62 га; загальна кількість виділів – 3551 (табл. 1).

Таблиця 1

Основні характеристики базового лісовпорядкування території лісового фонду СЛКП «ФЛОРА»

Показник	Зальний обсяг
Загальна площа лісового фонду, га	7241
Загальна кількість кварталів, шт.	117
Площа кварталу середня га	62
Загальна кількість виділів, шт.	3551
Площа виділу середня, га	2

Джерело: власні дослідження

За результатами проведеного базового лісовпорядкування виявлено незначне скорочення площі лісового фонду (на 10,7 га). Це обумовлено передаванням земель лісового фонду згідно із розпорядженням голови Хмельницької обласної державної адміністрації №761/2019. Зокрема філії «Хмельницьке лісомисливське господарство» передано у постійне лісокористування окремі території Копачіївської сільської ради Хмельницького району(квартал 8, виділи 1-6).

Оцінювання таксаційних показників лісових насаджень здійснено шляхом проведення окомірної таксації у поєднанні із застосуванням підходів щодо вибіркової таксації. З метою коригування значень запасів та відносних повнот деревостанів на 1 га лісовпорядкуванням було використано таблиці «Сум площ перерізів деревостані».

Територія підприємства межує із ділянками лісового фонду Шепетівського військового лісгоспу та філій «Хмельницьке лісомисливське господарство» і «Летичівський лісгосп». Лісові масиви у межах підприємства локалізовані певними відокремленими ділянками які мають різну площу. Впродовж 2023-го року у лісових масивах було заготовлено близько 15 тис.м³ деревини. Частка ділової деревини становить близько 40%. У породній структурі заготовленої деревини переважають твердолистяні породи (близько 12 тис.м³). Решта – припадає на хвойну та м'яколистяну деревину (1,1 тис.м³ та 0,9 тис.м³ відповідно). Основними сортаментами, які виготовляються підприємством є дрова паливні частка яких складає близько 86% та пиловник – 14%. Дрова паливні мають найбільший попит у межах господарства. Діяльність підприємств направлена на комплексне та раціональне лісокористування із забезпеченням екологічних функцій лісів. Зокрема, особлива увага приділяється поєднанням, рекреаційним, водо регулюючим та іншим екологічним функціям лісів (табл. 2).

Таблиця 2

**Характеристики ведення лісового господарства та лісокористування у
межах лісового фонду СЛКП «ФЛОРА»**

№з/п	Показник	Минуле лісовпорядкування	Діюче лісовпорядкування
1	Загальний річний обсяг заготовленої ліквідної деревини, тис.м ³	26,9	25,2
2	Зокрема, річний обсяг заготовленої ліквідної деревини від РГК, тис.м ³	17,6	20,4
3	Середній обсяг заготівлі деревини на вкритих лісовою рослинністю ділянках, м ³	4,0	3,7
4	Загальний річний обсяг штучного лісовідновлення, га	88,0	70,2

Джерело: власні дослідження

У межах лісового фонду виділено відповідні категорії лісів відповідно до постанови Кабінету Міністрів України №733 від 16 квітня 2007 року «Порядок поділу лісів на категорії та виділення особливо захисних лісових ділянок».

Рис. 1 Розподіл території лісового фонду СЛКП «ФЛОРА» за площею (га) категорій лісів

Джерело: власні дослідження

За наведеними даними, загальна площа лісового фонду Розподіл території лісового фонду СЛКП «ФЛОРА» становить 7340,9 га. У межах господарства виділено наступні категорії лісів: ліси природоохоронного, наукового історико-культурного значення – 59,9 га, (у тому числі заповідні урочища 59,9 га); рекреаційно-оздоровчі ліси – 707,5 га (у тому числі: - лісопаркова частина лісів зелених зон – 79,4 га; лісогосподарська частина лісів зелених зон – 440,1 га;

рекреаційно-оздоровчі ліси поза межами зелених зон – 188,0 га); захисні ліси – 3687,8 га (у тому числі ліси уздовж відведення залізниць – 159,6 га; ліси уздовж відведення автомобільних доріг – 180,8 га; ліси уздовж берегів річок, навколо озер водоймищ та ін. – 11,4 га; інші захисні ліси – 3397,1 га); експлуатаційні ліси – 2724,6 га. До групи лісів, які мають природоохоронний науковий, історико-культурний статус із режимом особливого користування, зокрема віднесені і заповідні лісові урочища, частка яких у межах лісового фонду господарства становить 0,8%. Частка лісів, які мають рекреаційно-оздоровче призначення становить 9,8%. Відсотковий розподіл лісів, які входять до цієї категорії наступний: лісопаркова частина лісів зелених зон – 1,1%; лісгосподарська частина лісів зелених зон – 6,1%; рекреаційно-оздоровчі ліси поза межами зелених зон – 2,6%. Розподіл лісів, які входять до категорії захисних за часткою наступний: у тому числі: - ліси уздовж відведення залізниць – 2,2%; ліси уздовж відведення автомобільних доріг – 2,5%; ліси уздовж берегів річок, навколо озер водоймищ та ін. – 0,2%; інші захисні ліси – 46,9%.

Слід зазначити, що до захисних лісів, які мають обмежений режим користування відносяться лісові смуги, які примикають до територій відведення автомобільних шляхів, зокрема, доріг, які мають державне значення і залізниць; лісових ділянок навколо берегів річок та водоймищ й інших водних об'єктів; лісових масивів – байрачних лісів, які локалізовані на ділянках схилів балок та річкових долин, крутизна схилів яких становить 25° і більше; інших захисних лісів які включають ділянки лісу серед безлісних місцевостей площею до 100 га. Частка лісів у межах структури лісового фонду СЛКП «ФЛОРА» які мають виключно експлуатаційне значення становить 37,6%.

У межах лісового фонду розташоване заповідне лісове урочище «Липник» (Рішення Хмельницької обласної ради №7 від 28 жовтня 1994 року. Загальна площа урочища – 59,9 га. Урочище розташоване у кв. 87 (вид. 2-12). Лісовий фонд підприємства також частково входить до наступних компонентів Смарагдової мережі: «Барський» (Barskyi UA0000228) (кв. 85 (вид. 1-8), кв. 82, кв. 87) та «Верхнє Побужжя» (кв. 114 (Verkhnie Pobozhzhia UA0000169 вид. 1-5, 9-16). Загальна площа території лісового фонду, який включено до компонентів Смарагдової мережі становить 189,7 га.

Основними типами середовищ існування об'єктів Смарагдової мережі «Барський» (Barskyi UA0000228) та «Верхнє Побужжя» (кв. 114 (Verkhnie Pobozhzhia UA0000169) є: C1.222 – вільно плаваючі скупчення *Hydrocharis morsus-ranae*; C1.223 – вільно плаваючі скупчення *Stratiotes aloides*; C1.224 – вільно плаваючі колонії C1.224 – вільноплаваючі колонії *Utricularia australis* та *Utricularia vulgaris*; C1.33 – вкорінена занурена рослинність евтрофних водойм; C1.3411 – угруповання водяних жовтеців на мілководді; C1.3413 – зарості *Hottonia palustris* на мілководдях, C2.33 – мезотрофна рослинність повільно текучих вод; C2.34 – евтрофна рослинність повільно текучих вод; D5.2 – зарості крупних осок, переважно без застою води, E3.4 – мокрі або вологі евтрофні і

мезотрофні луки; F3.247 – понтично-сарматські листопадні чагарникові зарості, F9.1 – прирічкові чагарники, G1.A1 – дубово-ясенево-грабові ліси та евтрофних та мезотрофних ґрунтах.

Організаційні роботи, які включали проведення лісовпорядних робіт передбачали виділення відповідних господарств та господарських секцій. У основі розподілу виступили такі характеристики як склад лісових насаджень, продуктивність та інші особливості. При цьому проведено і застосовано різні нормативи та системи заходів господарювання та визначених основних напрямків лісогосподарського виробництва.

При виділенні відповідних секцій господарювання орієнтовані на перспективу вирощування відповідних корінних деревостанів за участю основних лісотвірних порід згідно із виділеними типами лісу; забезпечення найвищої продуктивності та запасів стиглих деревостанів відповідної товарної структури та максимального виходу ділової деревини; а також забезпечення відповідних екологічних функцій. Слід відмітити, що збереження екологічних функцій лісів у межах діяльності підприємства є одним із ключових аспектів лісогосподарського виробництва.

Лісовий фонд підприємства використовується ефективно, на що вказує низька часта не вкритих лісовою рослинністю земель. Зокрема частка таких земель у структурі лісового фонду становить близько 6%. Відмічено позитивні тенденції щодо зміни середніх таксаційних показників насаджень. Так, спостерігається зростання загальних запасів деревостанів за рахунок підвищення їх продуктивності. Також у структурі вкритих лісом земель відмічається зростання частки господарсько цінних деревних порід, зокрема, дуба звичайного та сосни звичайної, частка яких у лісовому фонді збільшилася на 0,9% та 17,0% відповідно. Насадження, які характеризуються низьким бонітетом (V і нижче), а також розладнані деревостани у межах лісового фонду відсутні. Поряд із цим є наявні низькоповнотні деревостани (повнота 0,3-0,4), які займають площу 68 га. Характеристика типів лісу проведена відповідно до основних діагностичних ознак. Найбільш поширеними типами лісу у межах лісового фонду є свіжі та вологі грабові діброви. Частка насаджень, із домінуючими деревними видами які не відповідають типу лісу становить 10% (683,4 га) відносно вкритих лісом земель.

Розподіл насаджень за групами віку є нерівномірним що вказує на неефективне використання лісового фонду у минулому. При цьому частка пристигаючих та стиглих деревостанів є незначною та не перевищує 10%. Впродовж ревізійного періоду відмічено позитивні тенденції щодо збільшення площі вкритих лісом земель. Так, впродовж останнього десятиліття загальна площа зросла на 2,5% (166,8 га). Відмічаються також позитивні тенденції щодо зростання загального запасу деревостанів на 15% (179,5 тис.га). Основні тенденції щодо зростання площ вкритих лісом земель обумовлені переведенням незімкнутих лісових культур у вкриті лісовою рослинністю землі.

У порівнянні із минулим лісовпорядкуванням спостерігаються позитивні зміни щодо збільшення площі та загальних запасів стиглих деревостанів. Так, площа зросла на 1375,8 га, а запас – на 372,8 тис.м³. Зокрема, зросли запаси стиглих деревостанів. Які входять до експлуатаційного фонду. Площі цих насаджень збільшилися на 995,8 га та 265,6 тис.м³.

Стан і динаміка лісового фонду СЛКП «ФЛОРА» загалом характеризується позитивними тенденціями. У першу чергу слід відмітити зростання площ вкритих лісовою рослинністю земель та лісових культур. До позитивних тенденцій також відноситься: скорочення площі не вкритих лісовою рослинністю земель, зокрема: незімкнутих лісових культур, зрубів та пустищ. Динаміка структури лісового фонду СЛКП «ФЛОРА» за категоріями земель впродовж ревізійного періоду відображена у табл. 3.

Таблиця 3

**Динаміка структури лісового фонду СЛКП «ФЛОРА» за категоріями
земель впродовж ревізійного періоду**

Категорії земель	За даними попереднього лісовпорядкування		За даними поточного лісовпорядкування		Різниця	
	га	%	га	%	га	%
1. Землі лісогосподарського призначення	7251,6	100	7240,9	100	-10,7	0,1
2 Лісові землі	7230,7	99,7	7218,1	99,7	-12,6	0,2
2.1 Вкриті лісовою рослинністю землі	6701,5	92,5	6868,3	94,9	+166,8	2,5
- лісові культури	2313,9	31,9	2640,7	36,5	+326,8	14,1
2.2 Не вкриті лісовою рослинністю землі	529,2	7,2	349,8	4,8	-179,4	33,9
- незімкнуті лісові культури	202,7	2,8	124,1	1,7	-78,6	38,8
- згарища і загиблі насадження	-	-	6,9	0,1	+6,9	
- зруби	75,4	1,0	12,3	0,2	-63,1	83,7
- галявини і пустища	21,2	0,3	-	-	-21,2	100
- біогалявини	205,0	2,8	182,8	2,5	-22,2	10,8
- лісові шляхи просіки протипожежні розриви та ін.	24,9	0,3	23,7	0,3	-1,2	4,8
3. Нелісові землі	20,9	0,3	22,8	0,3	+1,9	9,1
- води	0,7	-	0,9	-	+0,2	28,6
- болота	0,4	-	0,2	-	-0,2	50,0
- садиби, споруди	0,5	-	0,5	-	-	-
- траси	19,3	0,3	20,6	0,3	+1,3	6,7
- інші нелісові ділянки	0,7	-	0,9	-	+0,2	28,6

Джерело: власні дослідження

Під час проведення базового лісовпорядкування, у межах лісового фонду не виявлено негативного впливу забруднюючих чинників внаслідок діяльності сільськогосподарських підприємств та промисловості, а також значного негативного рекреаційного впливу; інтенсивного впливу тварин та інших біотичних чинників. Незважаючи на це, впродовж ревізійного періоду виявлено загибель деревостанів на загальній площі 6,9 га, що обумовлено негативним впливом біотичних чинників. Інформація щодо негативного впливу біотичних чинників на стан деревостанів наведено на рис. 2.

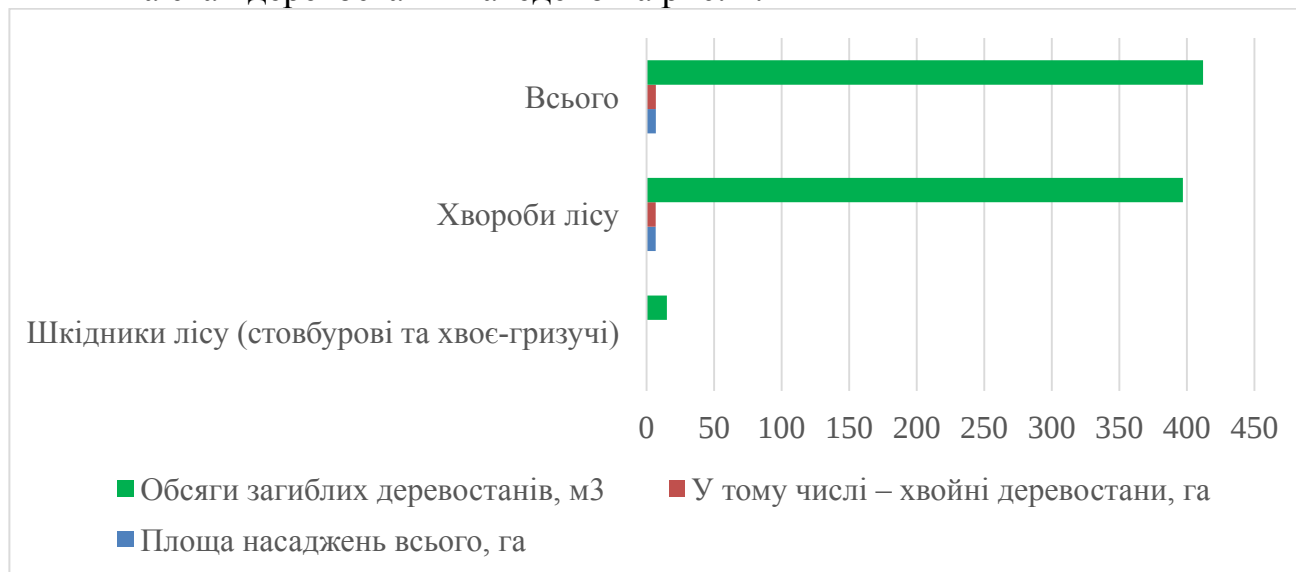

Рис. 2 Характеристика негативного впливу біотичних чинників на лісові насадження в умовах лісового фонду СЛКП «ФЛОРА»

Джерело: власні дослідження

Отже, за проведенням комплексним аналізом стану та структури лісового фонду СЛКП «ФЛОРА» встановлено, що лісовий фонд підприємства використовується ефективно. Відмічаються позитивні тенденції щодо зростання частки господарсько цінних деревних порід та підвищення продуктивності насаджень. Внаслідок негативного впливу шкідників та хвороб лісу негативного впливу зазнали лише хвойні деревостани. Зокрема, це насадження ялини європейської на площі 6,7 га та сосни звичайної на площі 0,2 га.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Загальна площа лісового фонду СЛКП «ФЛОРА» становить 7241 га. Найбільшу частку у структурі лісового фонду становлять захисні ліси (50,9%). Частка експлуатаційних лісів складає 37,6%. Лісовий фонд підприємства використовується ефективно на що вказує зниження частки не вкритих лісовою рослинністю земель (до 6%); а також відсутні площі низькобонітетних насаджень та незначні площі (68 га) низькоповнотних та розладнаних деревостанів. Впродовж останнього десятиліття відмічені позитивні тенденції щодо зростання частки господарсько цінних деревних порід, а також загального запасу деревостанів на 15% (179,5 тис.га).

Дослідження лісового фонду та особливостей його динамки є важливим аспектом оцінювання ефективності ведення лісового господарства. Такий аналіз у перспективі дає можливість виявити негативні тенденції щодо змін та запровадити ефективні методи ведення лісового господарства для підвищення якісної структури та продуктивності лісових насаджень.

Список використаних джерел

1. Бугайов С. М., Гірс О.А., Пастернак В. П. Закономірності розподілу дерев за діаметром та динаміка товарної структури вільхових деревостанів Слобожанського лісотипологічного району. *Український журнал лісівництва та деревинознавства*. 2021. Вип. 12 (1). С. 17-24 DOI: <http://dx.doi.org/10.31548/forest2021.01.002>.
2. Висоцька Н.Ю., Кобець О.В. Особливості росту та формування природних порослевих деревостанів осики європейської (*Populus tremula* L.). *Лісівництво і агролісомеліорація* 2019. Вип. 134, 3-12 DOI: <https://doi.org/10.33220/1026-3365.134.2019.3>
3. Гірс О.А., Новак Б.І., Кашпор С.М. Лісовпорядкування. Вид. 2-ге, випр. та доп. К., Фітосоціоцентр, 2013. 435 с.
4. Гром М.М. Лісовпорядкування: навч. посібник. Львів: РВВ НЛТУ України, 2013. 264 с.
5. Криницький Г.Т., Король М.М., Лавний В.В., Ковальова В.А., Крамарець В.О., Криницька О.Г., Магуран В.К. Лісівничо-екологічні особливості поширення та підвищення біотичної стійкості соснових лісостанів в умовах Львівського регіону. *Наукові праці Лісівничої академії наук України*, 2023. Вип. 25. С.87–97 DOI: <https://doi.org/10.15421/412306>
6. Назаренко В.В., Костяшкін С.І. , Бугайов С.М. Лісовпорядкування: методичні вказівки до проходження навч. практики студ. ф-ту ліс. госп-ва Х., 2016. 80 с.
7. Нейко І.С., Мудрак Г.В., Нейко О.В., Дідур І.М., Матусяк М.В., Козак Ю.В. Лісові генетичні ресурси у контексті збереження біорізноманіття Вінниччини: монографія. Вінниця: ТВОРИ, 2022. 500 с.
8. Пастернак В.П., Назаренко В.В., Бугайов С.М. Лісова таксація: програма проходження навчальної практики для студентів лісогосподарського факультету. Х., 2016. 14 с.
9. Пастернак В.П., Приходько О.Б., Гірс О.А. Структура соснових деревостанів Придонецького Степу України. *Наукові праці Лісівничої академії наук України*. 2021. Вип. 23. С.110-116. DOI: <https://doi.org/10.15421/412132>.
10. Санітарні правила в лісах України. Затв. Постановою КМУ від 27 липня 1995 р. № 555. К., 1995. 20 с
11. Ткач В.П., Висоцька Н.Ю., Кобець О.В. Ріст і продуктивність порослевих осичників у свіжих і вологих грудах рівнинної частини України. *Лісівництво і агролісомеліорація*. 2019. Вип. 135. С. 41-49. DOI: <https://doi.org/10.33220/1026-3365.135.2019.41>.

12. Торосов А.С., Жежкун І.М., Калашников А.О., Харченко Ю.В. Економічна оцінка запасів деревостанів та віків стиглості соснових і дубових насаджень. *Лісівництво і агролісомеліорація*. 2020. Вип. 136. 194-202. DOI: <https://doi.org/10.33220/1026-3365.136.2020.194>.

Список використаних джерел у транслітерації / Reference

1. Buhaiov S.M., Girs O.A., Pasternak V. P. (2021). Zakonomirnosti rozpodilu derev za diametrom ta dynamika tovarnoi struktury vilkhovykh derevostaniv Slobozhanskoho lisotypolohichnoho raionu [*Patterns of diameter distribution and dynamics of marketability structure of alder stands in Slobozhanskyi forest typology district. Ukrainian journal of forest and wood science*] *Ukrainskyi zhurnal lisivnytstva ta derevynoznavstva – Ukrainian Journal of Forestry and Wood Science*. Issue. 12 (1). DOI: <http://dx.doi.org/10.31548/forest2021.01.002>. [in Ukrainian].
2. Vysotska N.Yu., Kobets O.V. (2019). Osoblyvosti rostu ta formuvannia pryrodnykh poroslevykh derevostaniv osyky yevropeiskoi (*Populus tremula L.*) [*Specific features of growth and formation of the European aspen (Populus tremula L.) natural coppice stands*]. *Lisivnytstvo i ahrolisomeliorsatsiia – Forestry and Forest Melioration*. Issue. 134. DOI: <https://doi.org/10.33220/1026-3365.134.2019.3>. [in Ukrainian].
3. Hirs O.A., Novak B.I., Kashpor S.M. (2013). Lisovporiadkuvannia [*Forest management*]. Vyd. 2-he, vypr. ta dop. K., Fitosotsiotsentr. [in Ukrainian].
4. Hrom M.M. (2013). Lisovporiadkuvannia: navch. posibnyk [*Forest management: training manual*]. Lviv: RVV NLTU Ukrainy. [in Ukrainian].
5. Krynytskyi H., Korol M., Lavnyy V., Kovaleva V., Kramarets V., Krynytska O., Mahuran V. (2023). Lisivnycho-ekolohichni osoblyvosti poshyrennia ta pidvyshchennia biotychnoi stiiosti sosnovykh lisostaniv v umovakh Lvivskoho rehionu [*Forestry and ecological features of distribution and improvement of biotic stability of pine forests in the conditions of Lviv region*]. *Naukovi pratsi Lisivnychoi akademii nauk Ukrainy – Proceedings of the Forestry Academy of Sciences of Ukraine*. Issue. 25. DOI: <https://doi.org/10.15421/412306>. [in Ukrainian].
6. Nazarenko V.V., Kostyashkin S.I., Buhaiov S.M. (2016). Lisovporiadkuvannia: metodychni vказivky do prokhodzhennia navch. praktyky stud. f-tu lis. hosp-va [*Forest management: methodological guidelines for completing training practice for students of the Faculty of Forestry*]. Kh. [in Ukrainian].
7. Neiko I.S., Mudrak H.V., Neiko O.V., Didur I.M., Matusiak M.V., Kozak Yu.V. (2022). Lisovi henetychni resursy u konteksti zberezhenntia bioriznomanittia Vinnychchyny: monohrafiia [*Forest genetic resources in the context of biodiversity conservation in Vinnytsia region: monograph*]. Vinnytsia: TVORY, 500 p. [in Ukrainian].
8. Pasternak V.P., Nazarenko V.V., Buhaiov S.M. (2016). Lisova taksatsiia: prohrama prokhodzhennia navchalnoi praktyky dlia studentiv lisohospodarskoho fakultetu. [*Forest mensuration: internship program for students of the Faculty of Forestry*]. Kh. [in Ukrainian].

9. Pasternak V.P., Prihodko O.B., Girs O.A. (2021). Struktura sosnovykh derevostaniv Prydonetskoho Stepu Ukrainy [Structure of pine stands in the Pridonetsk Steppe of Ukraine]. *Naukovi pratsi Lisivnychoi akademii nauk Ukrainy – Proceedings of the Forestry Academy of Sciences of Ukraine*. Issue. 23. DOI: <https://doi.org/10.15421/412132> [in Ukrainian].
10. Sanitarni pravyla v lisakh Ukrainy. Zatv. Postanovoioi KMU vid 27 lypnia 1995 r. № 555. (1995). [Sanitary rules in the forests of Ukraine. Approved by the Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated July 27, 1995 No. 555]. K., 20 p. [in Ukrainian].
11. Tkach V.P., Vysotska N.Yu., Kobets O.V. (2019). Rist i produktyvnist poroslevykh osychnykiv u svizhykh i volohykh hrudakh rivnynnoi chastyny Ukrainy [Growth and productivity of coppice stands of the European aspen (*Populus tremula* L.) in fresh and moist fertile forest site types in the plain part of Ukraine]. *Lisivnytstvo i ahrolisomelioratsiia – Forestry and Forest Melioration*. Issue 135. DOI: <https://doi.org/10.33220/1026-3365.135.2019.41>. [in Ukrainian].
12. Torosov A.S., Zhezhkun I.M., Kalashnikov A.O., Kharchenko Yu.V. (2020). Ekonomichna otsinka zapasiv derevostaniv ta vikiv styhlosti sosnovykh i dubovykh nasadzhen [Economic evaluation of growing stock and maturity ages of pine and oak stands]. *Lisivnytstvo i ahrolisomelioratsiia – Forestry and Forest Melioration*. Issue: 136. DOI: <https://doi.org/10.33220/1026-3365.136.2020.194>. [in Ukrainian].

ANNOTATION

CHARACTERISTICS OF THE STATE AND STRUCTURE OF THE FOREST FUND OF THE SLKP “FLORA” IN KHMELNYTSK REGION

The article analyzes the structure of the forest fund of the Specialized Forestry Municipal Enterprise "Flora". The forest fund of the enterprise is concentrated in the central part of the Khmelnytskyi region within the Khmelnytskyi district. The paper examines the features of the distribution of the forest fund by land categories, species and age structure of forest stands. An analysis of the productivity and condition of stands by quality and completeness is also conducted. According to the results of the research, it was established that within the forest fund, the area of forests of environmental, scientific, historical and cultural significance is 59.9 hectares. The area of recreational and health forests is 707.5 hectares, protective forests - 3687.8 hectares, and operational forests - 2724.6 hectares. The forest fund is also partially included in the components of the Emerald Network: “Barskyi” (Barskyi UA0000228) (sq. 85 (viz. 1-8), viz. 82, viz. 87) and “Verkhnie Pobozhzhia” (sq. 114 (Verkhnie Pobozhzhia UA0000169 viz. 1-5, 9-16). About 15 different habitat types have been identified within the mentioned objects of the Emerald Network. In general, it was found that the forest fund of the enterprise is used quite effectively. This is indicated by the low share of non-forest lands, as well as lands not covered by forest vegetation. Positive trends were identified regarding: an increase in the share of economically valuable tree species, in particular, Scots oak and Scots pine; an increase in the productivity of stands; a decrease in low-density and disturbed stands. Positive trends are also noted regarding the growth of areas and stocks of mature stands. The stands are in good condition. No significant damage or damage to the stands by biotic and abiotic factors was detected. Insignificant areas of stands (6.9 hectares) were characteristic of European spruce and Scots pine. The stands, with a predominance of deciduous trees, are in good condition and are characterized by high productivity indicators.

Key words: forest stands, condition, productivity, forest categories, efficiency of forestry management.

Table. 3, Fig. 2, Ref.12.

Інформація про авторів

Нейко Ігор Степанович – доктор сільськогосподарських наук, старший науковий співробітник, ДП «Вінницька лісова науково-дослідна станція» (21036, м. Вінниця, вул. Праведників Світу, 39. e-mail: ihor_neyko@ukr.net <https://orcid.org/0000-0002-4473-540X>).

Neyko Ihor – Doc., senior researcher of SE «Vinnytsia Forest Research Station» (21036, 39, Pravednykiv Svit St., Vinnytsia. e-mail: ihor_neyko@ukr.net <https://orcid.org/0000-0002-4473-540X>).

Надходження статті 16.07.26.

Прийнято 06.08.26.

Опубліковано 03.09.26.